ALICIA GIMÉNEZ BARTLETT

Η Νο 1 ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ

Η ΣΚΟΤΕΙΝΗ ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΒΑΡΚΕΛΩΝΗΣ

Μετάφραση: Αγγελική Βασιλάκου

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Όλες οι σημειώσεις ανήκουν στη μεταφράστρια του βιβλίου.

1

Ο Γκαρθόν δεν καταλάβαινε το κόλλημά μου με το πτώμα ούτε συμμεριζόταν τις απόψεις μου. Είχαμε δει, όπως ισχυριζόταν, περισσότερους νεκρούς απ' ό,τι ο Ναπολέων κι ο ναύαρχος Νέλσον μαζί, ενώ το πάρκο της Θιουδαδέλα δεν ήταν και το πεδίο μάχης του Βατερλό· η σκηνή ήταν ξεκάθαρη: ένας απλός αλήτης, χύμα σ' ένα παγκάκι. Σαν να κοιμήθηκε, κι εκείνο το πρωί δεν πρόλαβε να ξυπνήσει. Μόνο που δεν ήταν έτσι, τον είχαν δείρει μέχρι θανάτου, παρότι κανείς δεν κατάφερε να σβήσει απ' το γαλήνιο πρόσωπό του την αξιοπρέπεια. Με τα μακριά του χέρια, την πυκνή γενειάδα... θύμιζε Βασιλιά Ληρ· εκτεθειμένος στην καταιγίδα, μόνος στη θύελλα, άκαμπτος να θυμίζει με τη μεγαλοπρέπειά του πως, ακόμα και εγκαταλελειμμένος, παρέμενε βασιλιάς.

«Σαχλαμάρες, αφεντικό...» μ' επανέφερε στην πραγματικότητα ο υφιστάμενός μου. «Βασιλιάς της λάσπης, μπορεί. Θέλετε να βγάλουμε τις μπότες του να ρίξετε μια ματιά στα πόδια του; Πάω στοίχημα ότι κανενός βασιλιά δεν ζέχνουν έτσι».

Μόλο που βρίσκουμε αληθινότερη την ασχήμια αντί της ομορφιάς, ό,τι είδαμε με τα μάτια μας αντί εκείνου που είναι γραμμένο, ό,τι ζήσαμε αντί αυτού που σκεφτήκαμε – εγώ διαφωνούσα και πίεσα τον εαυτό μου να εξηγήσει στον Γκαρθόν. Τον εκτιμούσα πολύ άλλωστε για να μην το κάνω.

«Υπαστυνόμε, ακόμα κι ένας αλήτης έχει μεγαλείο. Σαν τον

ασκητή που άγγιξε τη σοφία και πέρασε σε άλλο στάδιο της ύπαρξης, απαλλαγμένος απ' τις έγνοιες που βασανίζουν εμάς τους υπόλοιπους, είναι πλέον ελεύθερο, ανώτερο ον. Δεν βάζει υποθήκες, δεν βλέπει τηλεόραση, δεν βγάζει εισιτήριο στο λεωφορείο... είναι πέρα απ' αυτά, δεν υπόκειται σε δουλείες, έγινα κατανοητή;»

Ο Γκαρθόν εξέταζε το πρόσωπο του νεκρού ψελλίζοντας τα λόγια μου σαν ηχώ, λες και τα ζύγιαζε. Ενθαρρυμένη απ' την αντίδρασή του, συνέχισα:

«Σαν τους μύστες, ή όταν στέκεστε μπροστά σ' έναν επιβλητικό καθεδρικό, καταλαβαίνετε;»

«Φυσικά. Πολύ θα ήθελα να σας δω ν' αγορεύετε στο δικαστήριο, Πέτρα, ειλικρινά έχετε χάρισμα!»

«Στο δικαστήριο δεν θα έλεγα ποτέ τέτοια πράγματα, Φερμίν, θα με παίρνανε για τρελή».

«Πάλι καλά δηλαδή που έφυγε και ο ανακριτής, διαφορετικά!... Γιατί όλα αυτά περί μυστηρίων και εισιτηρίων λεωφορείου, καλά είναι δεν λέω, αλλά δεν βοηθάνε. Τον ασκητή σας αποδώ τον ευλογήσανε δεόντως απ' ό,τι βλέπω. Κι από καθεδρικούς, σας συστήνω να επισκεφθείτε το Μπούργος...»

Καλός ο ρεαλισμός, τα ευφυολογήματα τι τα ήθελε· προς τι εκείνο το τυπικό ισπανικό πνεύμα; Δεν επέμενα, ουσιαστικά αυτό ήταν: θάνατος από άγριο ξυλοδαρμό. Και μετά, ακολούθησε το γνωστό κομφούζιο: οι αστυφύλακες απέκλεισαν με κορδόνι την περιοχή και πήγαν πόρτα πόρτα να ρωτήσουν, ο ανακριτής, η ιατροδικαστίνα και εμείς που είχαμε αναλάβει την υπόθεση. Μια θλιβερή κουστωδία για έναν νεκρό βασιλιά.

«Για τόσα χτυπήματα, δεν έχει πολύ ξεραμένο αίμα» αποφάνθηκε ενώ πλησίαζε ξανά το πτώμα και το περιεργαζόταν σιωπηλά. Η ιατροδικαστίνα, μια κομψή, νέα γυναίκα, είχε αφήσει την από μαροκινό δέρμα ακριβή τσάντα της στο πεζοδρόμιο.

«Έχει πολλή ώρα που πέθανε;» ρώτησα.

«Δεν μπορώ να ξέρω. Αν κρίνω απ' τον βαθμό ακαμψίας – οι μώλωπες όμως... Μετά τη νεκροψία θα σας ενημερώσω, επιθεωρητά· για την ώρα προτιμώ να μη ρισκάρω».

Ο Γκαρθόν την παρακολούθησε να γυρίζει και να φεύγει, ενώ οι άντρες της Σήμανσης απομάκρυναν τη σορό μ' ένα φορείο.

«Κοίτα να δεις κάτι πιτσιρίκια, ε, επιθεωρητά; Όλοι πρέπει να είναι τύπος και υπογραμμός. Εμείς ήμασταν κάπως πιο ευέλικτοι, έτσι;»

«Τα ίδια έλεγαν και οι δεινόσαυροι για τις γαζέλες, και δες τώρα πού βρίσκονται».

Η παρομοίωση μάλλον δεν τον χαροποίησε ιδιαίτερα. Γι' αυτόν, οι νέοι ήταν αθέμιτοι ανταγωνιστές· μόνη αποστολή τους σ' αυτό τον κόσμο ήταν να τον παραγκωνίσουν απ' τη θέση που κέρδισε με την αξία του, τον προσωπικό του μόχθο και τις μοναδικές αρετές της γενιάς του.

Έριξα μια ματιά τριγύρω. Στεκόμασταν σ' έναν παράδρομο πλάι στο πάρκο. Στο διπλανό παρτέρι, οι φωτογράφοι της Σήμανσης αράδιαζαν τα συμπράγκαλά τους σ' ένα παγκάκι, παράλληλα με το δικό μας. Στύλωσα το βλέμμα μου απέναντι, στο παλιό σπίτι. Δεν θα ήταν ούτε εφτά το πρωί και οι γείτονες στα παράθυρα έκοβαν κάθε μας κίνηση. Οι άντρες ολοκλήρωναν την έρευνα σε αναζήτηση μαρτύρων. Κάποιος μού είπε πως δύσκολα θα εντοπίζαμε μάρτυρες σε αυτά τα παλιά σπίτια, με τα εσωτερικά υπνοδωμάτια. Την ώρα της επίθεσης όλοι κοιμούνταν. Κάθε απεσταλμένος μου επέστρεφε και με μια απογοήτευση. Κανείς δεν άκουσε το παραμικρό. Ένας αστυνομικός στεκόταν ασάλευτος πλάι σ' έναν σιωπηλό άντρα. Ρώτησα κρυφά τον Γκαρθόν ποιος ήταν, εκείνος μού ψιθύρισε σαστισμένος:

«Ο σκουπιδιάρης που βρήκε το πτώμα».

Τον ξανακοίταξα και τότε κατάλαβα την έκπληξή του. Το

φωσφορίζον γιλέκο του μάρτυρα δεν άφηνε την παραμικρή αμφιβολία για την ιδιότητά του.

Τον πλησίασα. Έδειχνε άδειος, κουρασμένος, ξεπαγιασμένος απ' το κρύο.

«Εσείς τον βρήκατε;»

«Μά'στα, κυρία. Περνούσαμε με τη σκουπιδιάρα και τον είδα πεσμένο εδωνά».

«Δεν σκεφτήκατε ότι μπορεί να κοιμάται;»

«Ήμουν πιασμένος απ' τις λαβές πίσω, εκεί που πάνε οι κάδοι, ξέρετε. Ξαφνικά, βλέπω κάποιον, το ένα του χέρι σερνόταν, το κεφάλι του κρεμόταν. Απόρησα. Γυρνάω, λέω στον συνάδελφο: "Πας στοίχημα ότι ο τύπος κάτι έπαθε και έπεσε ξερός;". Και ο συνάδελφος μου απαντάει: "Πάω ένα... κρασί". Πλησίασα, κι αμέσως ψυλλιάστηκα ότι κάτι τρέχει· είχε φάει το ξύλο της χρονιάς του, δεν ανέπνεε».

Κάθε πολίτης αυτής της χώρας, άσχετα με το πνευματικό του επίπεδο, κρύβει μέσα του έναν μεγάλο αφηγητή που μιλάει με παραβολές, ζωντανεύει διαλόγους, ενσωματώνει συλλογισμούς... ξεδιπλώνει τη σκέψη του με τρόπο που στις ανακρίσεις αποδεικνύεται καταστροφικός. Ωστόσο, πριν χάσω εντελώς την υπομονή μου, μας διέκοψε ένας άντρας. Ερχόταν ικανοποιημένος, σχεδόν χαμογελαστός, σαν κυνηγός στο τέλος της μέρας μ' ένα ζευγάρι πέρδικες στο σακίδιο: στην περίπτωσή του έναν νεαρό στο πλάι του, κρυμμένο με την κουκούλα της φόρμας του.

«Επιθεωρητά, ένας αυτόπτης μάρτυρας παρακολούθησε τη σκηνή κρυμμένος, από μια εσοχή».

Δεν μπορούσα να δω το πρόσωπό του, αναδιπλωνόταν στον εαυτό του σαν σαλιγκάρι.

« Έλα δω και δείξε το πρόσωπό σου» τον διέταξα.

«Με την καμία! Έτσι και με δουν να μιλάω μαζί σας, θα μου στείλουν κάνα δυο από δαύτους. Απαιτώ να με βάλετε σε πρό-

γραμμα προστασίας μαρτύρων και να με κρύψετε σε κανά ξενοδοχείο μέχρι να τους συλλάβετε».

Ο Γκαρθόν ξέσπασε σε τρανταχτά, σαρκαστικά γέλια.

«Πού τα ξεσήκωσες αυτά, ρε φίλε, στον κινηματογράφο;»

Κι έκανε ένα βήμα να του τραβήξει την κουκούλα. Τον εμπόδισα, πιάνοντάς τον απ' το μπράτσο.

«Λοιπόν, δεν σε πάμε σε κανένα ξενοδοχείο· αν θέλεις μπαίνουμε σ' ένα μπαρ και μου λες τι ξέρεις, εντάξει;»

Στάθηκε μια στιγμή αναποφάσιστος σαν να μην ήξερε αν αυτό ήταν το κατάλληλο μέτρο προστασίας, απ' τη σιωπή του όμως κατάλαβα πως μάλλον έπιασε την απόσταση μεταξύ αμερικανικού κινηματογράφου και εθνικής πραγματικότητας.

«Έστω» υποχώρησε.

Ο άντρας που τον εντόπισε ετοιμαζόταν να έρθει μαζί μας, ο Γκαρθόν όμως τον διέταξε να επιστρέψει στο καθήκον χωρίς πολλά λόγια. Δεν δυσκολευτήκαμε διόλου να βρούμε μια μικρή άθλια τρύπα, έβλεπες τη λίγδα στα μπουκάλια. Ήμασταν μάλλον οι πρώτοι πελάτες της μέρας. Παραγγείλαμε καφέ και καθίσαμε όσο το δυνατόν μακρύτερα απ' την μπάρα, να μην ακούει ο ιδιοκτήτης. Τότε, ο μυστηριώδης καλόγερος αφαίρεσε το πάνω μέρος του ράσου του, αποκαλύπτοντας έναν κάτισχνο άντρα με αποστεωμένο πρόσωπο, άσπρη μοϊκάνα και δέκα ασημένιους κρίκους στο αυτί. Μου φάνηκε μια θλιβερή, χαμένη ύπαρξη· ένας εξαθλιωμένος, ταλαίπωρος, εγκαταλελειμμένος μπάσταρδος.

«Ας τα πάρουμε απ' την αρχή, τι γύρευες εσύ στον τόπο του εγκλήματος;»

«Εγώ, εμ, να, σταμάτησα να ξεκουραστώ και μάλλον με πήρε ο ύπνος, γιατί ήταν τρεις το πρωί».

Ο Γκαρθόν έβγαλε βιαστικά το μουστάκι του απ' το φλιτζάνι του καφέ, γρυλίζοντας:

«Κάτι είχες πάρει εσύ, για να είσαι έτσι φτιαγμένος, που δεν μπορούσες να πάρεις τα πόδια σου, και αποκοιμήθηκες όρθιος. Κοντά έπεσα, έτσι;»

Δεν είχε καν το κουράγιο να διαμαρτυρηθεί. Το βλέμμα του έφυγε απ' τον υπαστυνόμο, περιπλανήθηκε πάνω στο τραπέζι.

«Μήπως σας βρίσκεται κάνα τσιγάρο; Έχω ξεμείνει».

Έβγαλα το πακέτο μου απ' την τσάντα, αργά, για να του δώσω τον χρόνο να αντιδράσει. Έτσι και ο Γκαρθόν άρχιζε να τον πιέζει, θα τρόμαζε και θα κλεινόταν σαν στρείδι. Του άναψα το τσιγάρο. Ο βοηθός μου συνέχισε ακάθεκτος:

«Και γιατί έμεινες χωμένος εκεί όλο το βράδυ, αφού ήσουν μαστουρωμένος; Και να είδες κάτι, πολύ αμφιβάλλω αν στέκει η μαρτυρία σου».

Πήρα τον λόγο, μιλώντας του μαλακά.

«Έμεινες όλη νύχτα εκεί γιατί ήθελες να μας πεις τι είδες, έτσι δεν είναι;»

Ο μικρός αρουραίος της πόλης με κοίταξε με την ίδια έκπληξη που δοκιμάζει κανείς μπροστά σ' έναν σοφό.

«Σωστά, επιθεωρητά, όπως τα λέτε είναι. Εγώ, να πάω να βρω τους μπάτσους; Ε, λοιπόν όχι, η αλήθεια είναι πως δεν μου πάει. Κι όχι μόνο για προληπτικούς λόγους, μη νομίζετε, αλλά να, δηλαδή, για...»

«Για λόγους αρχής».

Χάρηκε πολύ ακούγοντάς το· πρέπει να σκέφτηκε ότι μαζί μου μπορούσε να βγάλει άκρη. Συνέχισε φανερά ανακουφισμένος.

«Ούτε θα σας τηλεφωνούσα, ούτε αυτό μού πήγαινε. Δεν είναι ότι είμαι μπλεγμένος, όπως λέει ο κύριος αποδώ· βαρέθηκα όμως πια. Κι ένα άσχημο βράδυ μπορεί να τύχει στον καθένα, έτσι δεν είναι; Αυτό που είδα όμως ήταν πολύ ζόρικο, και οι τύποι πολύ μαλάκες...»

«Τι ακριβώς είδες;»

«Σταμάτησα στη στοά, να ξεκουραστώ λίγο, γιατί έβρεχε. Βλέπω ένα αμάξι να 'ρχεται, και εκεί, στο ύψος του φαναριού, σταματάει. Βγαίνουν δυο τύποι, σκίνχεντ δηλαδή, με αλυσίδες, δερμάτινα κι όλα τα σχετικά. Πάνε, πιάνουν τον τύπο που έμεινε παγωτό και τον πάνε στο παγκάκι σηκωτό. Τον δένουν και ο τύπος πέφτει ξερός, κάγκελο. Του ρίχνουν τότε στο κεφάλι κάτι ξεγυρισμένες μ' ένα στειλιάρι και μετά το πετάνε πάνω απ' τον φράχτη του πάρκου. Γυρνάνε στο αμάξι και γίνονται καπνός. Αυτό ήταν. Το άτομο ούτε υπερασπίστηκε τον εαυτό του ούτε παραπονέθηκε –τώρα μαστουρωμένο ήταν ή λιώμα– γιατί το σέρνανε και τα πόδια του κρέμονταν. Δε λέει, επιθεωρητά, πολλή φρίκη. Γι' αυτό κι εγώ είπα: "Έτσι και με βρουν οι μπάτσοι, τους τα ξερνάω· διαφορετικά δεν τρέχει κάστανο, ο τύπος έτσι κι αλλιώς την έκανε..."»

Ο Γκαρθόν κι εγώ ανταλλάξαμε ένα βλέμμα ανησυχίας.

«Λες δηλαδή ότι δεν είχε τις αισθήσεις του όταν τον άδειασαν στο παγκάκι;»

«Έτσι νομίζω».

«Είδες τις φάτσες των σκίνχεντ;»

«Μπαα, ήταν μακριά!»

«Το αυτοκίνητο, θυμάσαι τι μάρκα ήταν;»

«Με τίποτα, εγώ από αυτοκίνητα δεν σκαμπάζω μία. Ένα μικρό σκούρο ήταν. Αυτό είναι όλο».

Ο Γκαρθόν επέμενε, πιέζοντάς τον «για το καλό του» να πει ό,τι ήξερε για τους δράστες, χωρίς αποτέλεσμα. Θα ορκιζόμουν ότι μας είπε ό,τι είχε δει. Ήρθε μαζί μας, ξαναφορώντας προσεκτικά την κουκούλα του, μέχρι τον κήπο όπου πέταξαν το στειλιάρι, όπως μας είπε. Οι δημοτικοί υπάλληλοι είχαν ήδη ανοίξει την κεντρική είσοδο στο κοινό. Με τη βοήθεια των αντρών της Σήμανσης, το εντοπίσαμε εύκολα. Ήταν ένα σχετικά καινούργιο μπαστούνι του μπέιζμπολ, γεμάτο κηλίδες αίμα.

Το θέμα ήταν να πείσουμε τον μάρτυρα να έρθει στον ανακριτή για κατάθεση. Τον χώσαμε σ' ένα περιπολικό, αφού προηγουμένως ενημερώσαμε το πλήρωμα περί προγράμματος προστασίας, μήπως του βρουν δωμάτιο σε κάνα ξενοδοχείο.

«Ο φουκαράς ονειρεύεται ζεστό φαγητό» είπα στον Γκαρθόν.

Ο συνεργάτης μου όμως, απορροφημένος στις σκέψεις του, έξυσε μηχανικά το πιγούνι του και ψέλλισε:

«Τον πάνε αναίσθητο, σηκωτό μέχρι εκεί. Τον χτυπάνε και πετάνε το μπαστούνι. Περίεργο δεν είναι;»

«Όλα περίεργα είναι στη ζωή, Γκαρθόν».

«Μην παίρνετε όρκο».

«Αυτό που προέχει τώρα είναι η αναγνώριση του θύματος».

«Όχι, επιθεωρητά, η αναφορά στον προϊστάμενο προέχει. Ο Κορόνας μού τη ζήτησε άμεσα».

«Βλέπετε; Αυτό κι αν είναι περίεργο».

Η ΣΚΟΤΕΙΝΗ ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΒΑΡΚΕΛΩΝΗΣ

Ένας άντρας βρίσκεται νεκρός σε ένα παγκάκι του πάρκου της Σιουδαδέλα, στη Βαρκελώνη. Κανένα στοιχείο πάνω του δεν είναι δυνατό να προσδιορίσει την ταυτότητά του. Οι ενδείξεις που έχουν στα χέρια τους η επιθεωρήτρια Πέτρα Ντελικάδο και ο πιστός της βοηθός Φερμίν Γκαρθόν «δείχνουν» τις συμμορίες των σκίνχεντ: Αυτόπτης μάρτυρας τους είδε να ξυλοκοπούν ανελέπτα το θύμα. Η ιατροδικαστίνα όμως διαφωνεί: Κανένας ξυλοδαρμός· το θύμα φέρει τραύμα από σφαίρα. Και αυτή είναι η αρχή του μυστηρίου...

Η διασημότερη επιθεωρήτρια της Ισπανίας, Πέτρα Ντελικάδο, σε ένα διαφορετικό βιβλίο, μια αγωνιώδη περιήγηση στον σκοτεινό κόσμο των ανέργων, των αστέγων και των χωρίς χαρτιά μεταναστών, όπου τίποτε δεν είναι όπως φαίνεται, κι ο φόβος βρίσκει τον δρόμο να τρυπώσει στην καρδιά.

ΒΡΑΒΕΙΟ GRINZANE CAVOUR NOIR 2006

Δεν υπάρχει τίποτα πιο ικανοποιητικό για έναν φαν της νουάρ λογοτεχνίας από το να ανακαλύπτει ένα νέο πρωταγωνιστικό δίδυμο αστυνομικών με εκπληκτική χημεία. Η Alicia Giménez Bartlett μάς προσφέρει ακριβώς αυτή την ικανοποίηση με το βιβλίο της.

PHILADELPHIA INQUIRER

ISBN:978-618-03-0816-7
9 786180 308167
ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. 80816